

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... .. 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... .. 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ... .. 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Po voľbách.

Zakončili sa voľby ablegátov a ako výsledok jejich treba nám poznačiť, že počet ablegátov kresťanskej ľudovej strany aj v týchto voľbách pririastol. Keby pri náhradných alebo pri nových voľbách kresťanská ľudová strana žiadneho kandidáta viac nepostavila, už aj prítomne má 32 mandátov. Porastnutie toto nenie veľké, keď ale do ohľadu berieme, že dľa uznesenia sa s inými stránkami koalície stredište kresťanskej ľudovej strany vo viacej okresoch, ktorých voličia prihlasujú sa ku programu ľudovému, kandidátov postaviť nemohla, zrastnutie jej je značné a vážne.

Ostatne ako prirastaly mandáty kresťanskej ľudovej strany v parlamente od začiatku jej jestvovania vidieť z nasledujúceho výkazu:

1896. pred rozpustením snemu		
mala ľudová strana	1	mandát
1896. po októbrových voľbách		
Bánffyho mala ľudová strana...	17	mandátov
1901. po októbrových voľbách		
mala ľudová strana	25	"
1905. po januárových voľbách		
mala ľudová strana	26	"
1906. pri prítomných voľbách má		
ľudová strana	32	"

Prítomné víťazstvo kresťanskej ľudovej strany pripísať sa musí jej politickému stanovisku a jej kresťanskému vyznaniu. Kresťanská ľudová strana stála vždy na stanovisku vlastneckom. Neohrozená vernosť ku posvätnej osobe korunovaného kráľa, obrana tisícročných práv, zákonov, slobôd vlasti, sú tie základné zásady, ktorým kresťanská ľudová strana vždy vernou ostane. Toto politické

vyznanie vysoko vedia cenit' a si vážiť druhé politické stránky a vážnosť jej nahliadajú i voličia zdravého smýšľania. Vernosť ku kráľovi a láska ku vlasti, sú tým základom, na ktorom výlučne dá sa vybudovať blaho jednotlivých a všeobecnosti. Kráľ a vlasť sú dva pochopy, ktoré v úplnej súvislosti stoja jedon s druhým. Následkom toho, kto nenie verný ku kráľovi, ten nenie verný ani ku svojej vlasti. Kto nenie verný ku svojej vlasti a ju nemiluje, ten nemiluje ani svojho kráľa a je doprosta vlastizradcom. Toto politické vyznanie zastáva kresťanská ľudová strana a zastávajú ho aj voličia tých okresov, ktorí hlasovali na jej kandidátov. Dá sa ale očakávať, nakoľko politické zásady tejto jedinkej kresťanskej strany vsiaknu do vrstiev ľudu, na toľko bude sa zmáhať. Pri budúcich voľbách teda, nech si tieto nasledujú po dvoch alebo päť rokoch, na základe rozšíreného práva volebného, kresťanská ľudová strana dostane podistým zas viacej nových mandátov. Ľud kresťanský nahliadne totiž, že medzi všetkými politickými stránkami na čisto kresťanskom stanovisku a základe stojí jedine kresťanská ľudová strana. Prirodzená vec je teda, že sa ľud ako veriaci a kresťanskí čím ďalej tým viacej ku tejto stránke pripojí.

Kresťanský charakter a z tohoto vyvierajúcu politickú mravnosť a počestnosť nahliadajú ostatne nielen ľud, lež aj druhé politické stránky. V smerodajných kruhoch je každý toho pevného presvedčenia, že kresťanská ľudová strana v koalícii prevzatým úlohám a ťažkým povinnosťam vždy čestne a statočne zodpovedala, bo mala pred očima vždy blaho vlasti a ľudu. Vo všetkých pokusoch, aké z rozličných strán podujaté byly ku

rozdrúžganiu koalície, kresťanská ľudová strana stála vždy pevne ako skala. Táto pevnosť a neohrozenosť jej je ale prameňom tej všeobecnej dôvery, akou zo stránky ostatných vážnych politických stránok honosiť sa môže. Bezúhonná spoľahlivosť kresťanskej ľudovej strany je spolu zárukou toho, že druhé vážne politické strany podporovať ju, priateľstvo jej hľadať budú aj v budúcnosti, čo opäť len k rozmnoženiu jej mandátov povedie. Budúcnosť kresťanskej ľudovej strany je zabezpečená z tých dvoch príčin, asíce pokiaľ politický smer jej, ktorý sleduje, je čisto kresťanský, ku obrane a ochrane cirkve, jej práv a slobôd namierený a je aj vlastenecký, ktorý má za cieľ obranu a ochranu, konštitúcie, práv, zákonov a slobôd vlasti, k dobrému a ku blahu ľudu. V tomto smere účinkovať bude kresťanská ľudová strana aj v novom sneme. Ona tu v každom ohľade vyplní svoju povinnosť za cirkev a vieru a za ľud kresťanský.

Pokiaľ však voľby tieto posledné boli, čo sa prítomne previedly, dľa starého poriadku, akokoľvek by sa premenily okolnosti iných politických stránok následkom rozšíreného práva volebného, kresťanská ľudová strana sa nikdy nepremení. Ona vždy verná a stála ostane ku jej programu a neustále bude bojovať za práva a blaho ľudu.

Kresťanskú ľudovú stranu, ako *opravdovú kresťanskú a opravdovú ľudovú* treba teda už teraz sriaďovať po všetkých okresoch, po všetkých mestách a dedinách, aby — keď svitne zase deň volebný na základe rozšíreného volebného práva — vyšla ona aj z týchto volieb ešte s viacej mandátmi, teda zosilnená ku blahu viery, vlasti a národa.

Pripomenúť treba nám však aj iné politické stránky a medzi týmito na prvom mieste tie, čo patria ku koalícii. Medzi týmito najpevnejšia je stránka neodvislých, bo táto dosiaľ obsiahla 239 mandátov. Je to teda absolútna väčšina v sneme, takejto väčšiny doposiaľ ešte ani jedna politická strana v sneme nemala. Stránka neodvislých má ale mnoho nepriateľov, rozumie sa medzi liberálmi, ktorí prítomne radi roztrubujú tie falošné chýry, že neodvislí teraz, keď sú vo väčšine, v krajine všetko na ruby obrátia. Tomu ale nenie tak. Neodvislých, bárs sú aj vo väčšine, viaže koalícia. Tak prítomná vláda ako aj koalícia majú

svoj totožný program, na ktorom nezmení sa ani literky. Tento program zastávať povinnosťou počestnosti je jedného každého úda koalície, tým viacej, že on ustálený bol medzi kráľom a vodcami politických stránok. V smysle tohoto programu previesť sa má v prvom rade reforma volebného zákona. V akom počte vyjdu z volieb dľa nového zákona jednotlivé stránky, to sa prítomne nedá povedať, to jedno je ale isté, že v Uhorsku napozatým možná je len taká vláda, čo stojí na vlasteneckom a spravodlivom základe kresťanskom.

Zarovnako ako stránka neodvislých dosiahla vo veľkom počte mandátov aj stránka ústavná. Táto má 66 mandátov. Mnoho mandátov dostala jednohlasne. Vodca jej, gróf Julius Andrássy vyvolený je aj na dvoch miestach. Ačpráve strana táto, čo do počtu, v sneme väčšiny nemá, vodcovia a mnohí z údov jej známi sú ako víteční mužovia politickí, ktorí v závažných otázkach len ku blahu vlasti a ľudu rozhodovať budú.

Takrečená nová stránka skoro celkom zmizla z politického dejišťa. Zakladateľom tejto stránky bol známy barón Dezider Bánffy, ktorý svojim časom pripojil sa bol ku koalícii. Barón Dezider Bánffy nikdy nelúbil rovné cesty a koalíciu tiež len ku svojim cieľom chcel využívať, ako mu ale na prsty klopli, vystúpil z koalície a malá stránka jeho rozprchla sa ako vrabce. Pri prítomných voľbách len sám vystúpil s jeho vlastným programom a je aj vyvolený ako by ku odstrašeniu druhých.

Najsmutnejšieho a spolu aj najsmiešnejšieho osudu dožila sa neblahej pamäti politická strana liberálov. Táto strana, len pred krátkym časom tá najpočetnejšia a najmocnejšia, ani len jedného chlapa nenašla, čo by sa bol opovážil s liberálnym programom vystúpiť, ako keby jej nikdy ani nebolo bývalo na svete. Jednotliví kandidáti, čo volakedy priznávali sa k liberálnej strane, ako by sa teraz haňbili za ňu a jeden vystúpil s programom ústavných, druhý zas s programom neodvislých, ako liberáli neopovážili sa ľudu predstavíť. Toto zrejme svedčí o tom, že liberalizmus v politike už celkom vyzadoval.

Ako liberáli, zarovnako na posmech uvedení sú aj socialdemokrati. Aké hluky robili títo ľudia pod nezákonnou vládou a Kristóffym nahuckaním po celej krajine. Človek by sa bol nazdával, že

celý svet na kusy potrhajú. Čo sa ale stalo? Na niektorých miestach postavili za kandidátov svojich židovských vodcov. Títo však sotva dostali niekoľko hlasov. Ani v mestách fabričných, kde je viacej socialdemokratických voličov ničoho nemohli dokázať. Toto by si dobre mali zapamätať socialdemokrati a jejich židovskí vodcovia a prísť konečne ku tomu presvedčeniu, že tu darmo budú ľud kresťanský, ho kým tento pevne drží sa svojej viery, ani socialdemokratov bez Boha a vlasti, ani jejich židovských vodcov nasledovať nebude.

O prítomných voľbách smie sa povedať, že sú prevedené s toľkou slobodou, ako predtým nikdy. Túto okolnosť a to povedomie, že sa násilia vlády obávať nemusia, použili početní voličia národnostní rumunskej a slovenskej národnej strany a pri voľbe chovali sa takým riadom oproti voličom druhej mienky a iného presvedčenia politického, ktorý zákonitosti, ľudskosti niako nezodpovedal a len tomu vydal svedectvo, že tí, čo takým brutálnym spôsobom chcjú voliť, politických práv nenie sú hodni. V tom nenie nebezpečia pre krajinu, keď sa viac-menej národnostných ablegátov dostane do snemu, spôsob jejich vyvolenia však ukazuje na veľkú nezralosť politickú.

Nový zákon volebný ostatne podobné výstupky, aké sa prevádzali po niektorých okresoch v ktorých vystúpili národnostní kandidáti nemožnými učini v budúcnosti. Dá sa ale aj to očakávať, že pobalamútenému ľudu otvorí sa oči a nahliadne konečne, že nemá vernejšej, spoľahlivejšej, za práva a náboženstvo viac oduševnenej strany, ako je kresťanská strana ľudová.

Čo chcú národovci?

Nie iné, iba, aby medzi jednotlivými národnosťami nenávisť, nepriateľstvo rozšírili, aby v tejto krajine, kde už od 1000 rokov spolu sme v pokoji nežili, jeden proti druhému bojoval. Kto bude mať z toho ošoh? Ľud zaiste nie, ale áno tí budú mať z toho ošoh, čo ľahkovernému slovenskému ľudu také veci ohlasujú, ktoré sa nikdy nedajú uskutočniť. Lebo ako tá hrudka snahu, ktorá sa z vrchu dolu kotúla, tým väčšia je, čím nižšie letí a tým viacej všetko nivočí čím väčšia je takáto lavina, takže mnoho razy nielen jednotlivých ľudí, lež celé obce znivočí, tak je to aj s tými politickými pohybami, ktorých cieľ je nie pokoj, lež nepokoj rozširovať. Nuž oproti takej snahovej hrudi, ako je teraz ešte tá luterán-

ska národná strana, každý pokoja milovný občan bojovať musí, aby sa z nej veľká lavina nestala, v ktorej nielen jednotliví omámení a zaslepení občania, ale celé obce by zahynuly. Že kde to vedie, keď národnostná otázka nad mieru rozduchovaná býva a kde sa všeliaké národnosti jedna druhú nenávidia, toho dôkazom je Balkán alebo Morava a Čechy.

Na Balkáne národná otázka tak opanovala všetko, že ľudia ani na jedno okamženie nemajú život istý. Priemysel, kupectvo, obrábanie ról je nemožné, pre nepretržené vraždy a mordárstva, ktoré sú tam na dennom poriadku. Celá Európa sa radí, že na jaký spôsob dal by sa dajaký poriadok ustáliť na Balkáne, všetko namáhanie je však marné. Jednotlivé rozbúrené národnosti nijak nemožno utíšiť. Tam každej národnosti nie je cieľom to, aby spolu vo svornosti a v láske nežili, lež aby jedna druhú škrtily. kynožily, dokiaľ sa všetky nezniročia. A zdá sa to lepšie a pokojnejšie vyzerá na Morave alebo v Čechách? Ani najmenej! Že aj v týchto dvoch krajinách jako sa Nemci a Česi nenávidia, to som ja na moje vlastné oči a uši v Prahe skúsil. Pred niekoľkými rokmi cestujúc v týchto dvoch krajinách, v Prahe vošiel som do jedného menšieho hostinca a po slovensky pýtal som si obed. A hostinsky zle-nedobre obrátil sa na mňa a hurtom krikom dáva mi na vedomie, že v jeho hostinci vraj «české svine» nemajú čo hľadať, lebo že on len svojich braiov Nemcov vysluhuje. Išiel som teda ďalej, a ponevác som s mojou slovenčinou tak zle pochodil, v nasledujúcom tiež menšom hostinci už som sa neopovážil obed pýtať po slovensky ale po nemecky. Ale na moje nešťastie zase som vošiel do hostinca, ktorého majiteľom bol Čech, vyhnať ma von a kričať za mnou, aby zdochnul kadejaký Nemeč. Aby som teda od hladu neumrel, vošiel som do jednej veľkej restaurácie a dotiaľ som sa neopovážil si niečo jesť pýtať, dokiaľ som sa nepresvedčil, že akým jazykom tam hovoriť slobodno. Potom cestujúc po Čechách a Morave, na viacerých miestach spomenul som, že ako som v Prahe pochodil a spolu aj vyslovil som svoje pohoršenie nad nenávisťou, ktorá tam medzi Nemcami a Čechmi panuje, a mal som príležitosť od viacerých Nemcov a Čechov počuť, ako aj oni hlúpy šovinismus jak Čechov, tak aj Nemcov zatracujú, ale doložili aj to, že tomu nenie k odpomoženiu, lebo v obydvoch národnostach nachodia sa istí kriklúni, ktorí jedine len z ohlasovania nenávisťi oproti druhej národnosti žijú. A že rozumní Česi, Moravania a Nemci jak veľmi zatracujú ten krutý boj národnostný, toho dôkazom je i nasledujúca udalosť: Pred niekoľkými týždňami zo susednej Moravy istý Moravčik prišiel do Uhorska do jedného mestečka na lichvací jarmak a keď už bolo po jarmoku, vošiel do jedného hostinca, aby sa tam občerstvil. Svojim očiam a ušiam nechcel veriť, keď v hostinci v tej istej dvorane počul rozprávať uhorsky, slovensky, česky a nemecky. Každý nahlas a veselo diškuroval a nikto sa nad tým nepozastavil. A vtedy obrátiac sa k jednomu tamojšiemu obyvateľovi, takto k nemu prehovoril: «Pane, vidím, že v Uhorsku panuje opravdová sloboda. Keby ste celú Mo-

ravu a Čechy pochodili, nenašli by ste jeden hostinec, kde by sa ta prichodiaci v tej istej miestnosti a v tom čase v rozličných rečiach v takej tichosti rozprávali, ako ja to tu skusujem. A preto — doložil ešte — nech vás Pán Boh chráni národnostných bojov».

A hľa, drahí rodáci, takýto boj, v ktorom mnoho ztratí a nič vyhrať nemôžeme, ohlasujú nám aj tí luteránski národovci, ktorí už pod menom «slovenská ľudová strana» ľudí klamú a do bludu zaviesť chcjú. Aby teda také smutné pomery aj u nás nepovstali, jako sú na Balkáne alebo na Morave a v Čechách, svedomitá povinnosť je každého pokoja a svornosť milujúceho občana, aby proti nebezpečným národovcom nielen pri každej príležitosti hlasoval, ale aby proti nim aj s telom a dušou bojoval. Len na základe kresťanskom môžu sa porozumeť všeliaké národnosti tu žijúce! Ponevác ale na tomto fundamente len naša kresťanská ľudová strana stojí, len tá nás v láske, v pokoji a svornosti udržať môže, tak povinnosťou každého kresťana-katolíka je, aby sa strany tejto pevne pridržal.

Ludák.

Voľba v Dolnom Kubíne.

V okrese našom volebnom čo kandidáti vystupovali Adalbert Csitáry kresťansko-ľudový a Augustín Ráth, luteránsko národný. Voľba sa skončila s víťazstvom našim, nakoľko kandidát náš Csitáry prevládal s 216 hlasmi.

Boj bol tuhý, veď sme museli zápasit s mnohými luhárstvami, mámením nepriateľskej strany. Luhali, že ľudová strana chce Slovákom odobrať reč, že keď ľudový kandidát zvíťazí, kňazi maďarskou rečou budú kázať v kostole a katekizmus učíť v škole. Do zmätku prinieslo katolíckych veriacych, že ohlas ľut. národniarov podpísali i traja katolícky farári a kortešovali za luteránskeho národného kandidáta. No ten ľud teraz po voľbe presvedčí sa, že bárs zvíťazil kresťanský ľudák, kňazi i naďalej budú slovo božie Slovákom v materinskej jejich reči hlásať a katekizmus vyučovať. Áno, tá liberálna, teraz už celkom rozpadnutá strana, s ktorou sa luteránski národovci spájali, utláčala Slovákov a jejich reč, nie ale kresťanská ľudová strana, ktorá sa ešte v ničom proti Slovákom neprehrešila, ba ktorej slovenský ľud už i posavád mnoho dobrého ďakovať môže.

Že na ktorej strane je pravda, ukázal to i deň voľby. Na strane našej ľudia povedomí svojej pravdy, ticho a vážne sa držali, nikomu ani najmenším slovíčkom neublížili, odhlasujúce, v pokoji domov šli. Kdežto na strane luteránskych národniarov za celý deň panoval krik, vresk, bitka, nadávanie kňazom, vyhrážanie sa; predsedu voľby napadli, s voza ho vyvrátiť chceli a len bajonetty vojenskej ho zachránili; po voľbe s tým chceli dokázať pravdu svoju, že obloky povybíjali. Bol som na viacerých voľbách, videl som voľbu i v roku 1896., ale takého rozbúreného, sfanatizovaného tábora, aký bol tábor Augusta Rátha, som ešte nevidel. A medzi takouto rozpajedenou sberbou ako sa cítili tí traja katolícki kňazi?

Najprikladnejšie sa držali Chlebnice, Malatiná, Zu-

berec, Habovka, Dlhá, Podbjel, Nižnia, obce ku tvrdošianskej a krušetnickej fare patriace, Vavrečka, Pribiš, obce to všetko čisto katolícke. — V Ráthovom tábore boli všetky obce luteránske zastúpené. Nečudujem sa luteránom, tí nech idú, kde patria, ale čudujem sa Záholcam, týmto čisto katolíckym obciam; týchto akiste nápoj zaviedol na bludnú cestu. Ako počúvame, onedlho budú im vydržiavané sväté missie, zaiste prebudia sa z túžby za nápojom a poznajú, kde je pravda. Daj Bože, aby sa tak stalo! — Odsúdenia najhodnejšie sa držal bzinský farár, ktorý kortešoval i po iných farách, ktorých farári sú oduševnení ľudáci a s tým nie malé pohoršenie v katolíckych veriacych vzbudil; najväčšmi sa oboril na Malatinú, kde bol osem rokov farárom, tamojší rodák, a preto úfajúc sa, že obec túto svedie na stranu Ráthovu, garantoval za ňu, ale veriacy malatinskí, čo statoční katolíci, všetci odhlasovali na kandidáta ľudového. To natoľko rozčulilo pána farára, že na svojich bývalých veriacych tam na voľbišti verejne pľul! Ej, ej, pán farár! takto sa nebojuje za pravdu, to ste sa neučil v kresťanskej morálke, to ste sa len roku 1896. od liberálov mohol naučiť. Voličia malatinski, ktorí triezvi v prikladnom poriadku odhlasovali na ľudového kandidáta, na voľbe z hola nič ani nejedli ani nepili, ani len po cigarku nevyfajčili, nezaslúžili to, aby ich katolícky farár oplul, ale aby pred nimi klobúk zdvihol i farár bzinský!

Čo ale je cieľom Augusta Rátha a jeho strany, vyslovil to porazený Ráth v deň voľby tymito slovami: «Teší ma, že ľud reverendu si necíti!» Toto chce docieľiť Ráth a jeho strana! Docieľil to u tých, ktorí v deň voľby k jeho tábora patrili, ktorí sa mu sviest dali; pokiaľ ale katolícke kňazstvo i naďalej bude pracovať za ľud a nedá ho sviest Ráthovi, ľud slovenský i naďalej bude si čitíť svojich kňazov!

Katolíci! Slováci! Slová Augusta Ráthove zapamätajte si!!

Volič.

To je pravda.

Národnostní agitátori pred voľbami a pri voľbách predstavovali sa ľudu slovenskému hned ako národovci, hned zas ako slovenská ľudová strana. Toto jednanie sa ináč nedá označiť ako že to bol neslýchaný švindl. Pred katolíckymi voličmi hovorili, že sú oni zo slovenskej ľudovej strany, pred luteránmi ale tvrdili, že sú národovci. Tomuto švindlu istotne koniec urobí snem, bo tam budú musieť farbu vyznať, ku akej stránke vlastne patria. Toto je veľmi potrebné. Príde toto, ako aj tie nešeredné cigánstvá, ktorými zvädzali úbohý ľud slovenský, všetko na svetlo.

Kresťanská ľudová strana dosiahla veľkých úspechov, zvíťazila a zriastla počtom v maďarských, nemeckých a slovenských okresoch. Jedine v dvoch okresoch olúpili ju o víťazstvo tymi najhroznejšími cigánstvami v Stupave totiž a v Pezinku. Miesto týchto dvoch okresov vyhrala kresťanská ľudová strana osem nových okresov medzi Slovákmí. Bola by ich ale ešte viacej vyhrala, keby Juriga

a jeho druhovia statočných katolíkov neboli odtrhli od kresťanskej ľudovej strany. Počas volieb najpodlejšími návalmi napádali kresťanskú ľudovú stranu a privlastňovali jej také veci, ktoré od prvej do poslednej sú samé cigáňstva. Takými prostriedkami nemožno si zabezpečiť stáleho víťazstva, my preto pokojne môžeme ten čas očakávať, keď všetko toto do reči príde a keď súd svoj vynesie celá krajina nad tým. Vo všetkých novinách píšu o kresťanskej ľudovej strane, že je ona maďarská ľudová strana. — Ku tomuto nikdy práva nemali a robia to len tým cieľom, aby pred ľudom slovenským na kresťanskú ľudovú stranu bár čoho naklebetiť mohli. Ľudová strana je kresťanská, ona sa zrodila v čas kresťansko-politických bojov z tej príčiny, aby kresťanstvo bránila. Juriga ale a jeho druhovia k vôli Pavlovi Mudroňovi a Milanovi Hodžovi, pomlúvanie, špinu, blato a cigáňstvo potrebujú ako zbroj proti nej.

Hodža i v poslednom čísle jeho novín píše, že národnostní voličia pri voľbe v Ružomberku to vykrikovali: «*drieky rozpúšťať na reverendách*» a ku týmto pluhavým a bezbožným výkrikom dokladá v jeho nešerednej hlúposti: **hlas ľudu, hlas boží**, takto si píše drahý priateľ katolíckych kňazov a vyslancov stupavského a pezinského okresu. My tu nie tak veľmi ľudujeme, medzi katolíckym kňazstvom svedovo rozorvanú braterskú lásku, ako sa obávame, že ľud katolícky pri takomto jednaní pozbavený môže byť najväčšieho pokladu svojho, totiž viery. Pevne však veríme v Boha, že nedopustí, aby viera katolíckeho ľudu slovenského zklátená bola a sme aj presvedčení o tom, že ako do výšky pozdvihne sa dym a prach podaktorými bratmi poblúdilými roznieťený, katolícky ľud slovenský otvorí oči a nahliadne, kto bojuje za to, aby krajina táto bola a ostala navždy kresťanská.

POLITICKÉ CHÝRY.

Minister gróf Aladár Zichy o voľbách.

Ako posudzujú v smerodajných kruhoch výsledky ablegátskych volieb, to najlepšie osvetľuje minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy, ktorý sa o tomto pred novinárom viedeňského časopisu «Zeit» nasledovne vyslovil:

Výsledok volieb predovšetkým absolútnu väčšinu neodvislých popredku sme videli. Už v poslednom sneme mala strana neodvislých do dvesto mandátov, prítomne keď si prirodzeným spôsobom podmanila väčšiu čiastku liberálnych mandátov, nenie sa tomu čo diviť, že v novom sneme dosiahne asi 230 mandátov. Jestli však ľudia túto skutočnosť spojujú s rozličnými lahkomyseľnými

kombináciami, to tieto každý prísne uvažujúci musí jednoducho odmrštiť. Na návrat dajakej neparlamentárnej vlády nemyslí žiaden človek. Tým menej dá sa pomysleť na to, že väčšinu obsiahla strana neodvislých zoslabí koalíciu. Stránka neodvislých len tak ako iné strany v koalíciu spojené prevzaly tú *povinnosť, že prísne zadržia program vlády*, tento vládny program spolu a lojalne prevedú koalizované strany. Každý zná tento program vlády. *Tento program bol spolu volebným programom koalizovaných stránok*, viaže on teda vzájomne a každú politickú stranu koalície, bez ohľadu na to, či jednotlivé strany posilnené alebo oslabené prídu z volieb do snemu. Na čas prítomne zvoleného snemu garantovaný je pokoj, táto doba pokoja bude sa venovať užitočným prácam, aby sa nahradily a napravily všetky tie škody, aké Uhorsko v zápasoch posledných rokov utrpelo. Každá strana musí spolu účinkovať v tejto práci pokoja ku vyvinutiu Uhorska, a čím silnejšia je daktorá strana, tým väčšiu účasť má brať na tomto pokojnom diele, ktoré započne a aj dokončí snem budúci.

Novobaňská voľba.

Pošťastilo sa liberálom a jejich spojencom prekaziť novobaňskú voľbu. Na tento jejich kúštil ale niako nemôžu byť pyšní. Istý pri voľbe prítomný opisuje priebeh voľby nasledovne:

Radost bola dívať sa na to, v ak peknom poriadku a v ak veľkom počte tiahli ľudáci z nádražia do mesta. Každému plesalo srdce, ako videl za pravdu a víťazstvo oduševnených ľudákov. Boli sme v ohromnej väčšine pomerne protivnej strany *48 demokratov*, ktorých bolo málo, chodili s oveseným nosom ako črieda, ktorú len hájníci, slúžnovci a notári terrorizovali.

Začala sa voľba a išlo všetko v peknom poriadku. Okolo poludnia zbadal som však bitku. Koho bili? Korteša protivnej strany, čo sa medzi nás vkĺzol. Sotva že ich tam prítomný kňaz utíšil, na druhej strane rinku zas povstala bitka. Zas vyprali jedného korteša. Toto sa jednodostajne opakovalo, nad čím sa ľud náš veľmi rozhorčil. Spomenúť treba — čo ani protivná strana o demokracii jej nemôže tajiť — že sa na poludnie viac než treba páleného napili a keď videli medzi sebou jednodostajné kortešacie, tak sa rozpálili, že beda bolo tomu kortešovi, čo sa im do ruky dostal. Konečne začali aj do žandárov kamením hádzať, ako títo — čo bolo v poriadku — jedného žida bránili. Na to títo strelili medzi ľud, jedného zastrelili a dvoch poranili. Dvaja ubití korteši tiež zomreli.

Pokoj potom síce nastal, voľba však predsa bola pretrhnutá.

Toto je priebeh pretrhutej novobaňskej voľby. Nás kandidát Karol Wildfeuer mal väčšiny 500—600 hlasov. Kto je ale na príčine tomu hroznému nešťastiu, čo sa stalo pri tejto voľbe? «*Židia a mestkí páni vykrikovali: to kňazi urobili, oni fanatizovali ľud, nech si idú na ľudskú pečienku a pochovávať.*» Toto však nielen vykrikovali židia a mestskí páni, lež ešte aj verejne na ulic

inzultovali kňazov. Za toto teda trpeť museli kňazi, ktorí od počiatku až do konca napomínali ľud k pokoju a ne-jedného korteša obránili. Je to teda perfídna pomluva, nie kňazi sú teda tomuto nešťastiu na príčine, ale tí *ne-svedomití ľudia, čo kortešov medzi ľud posielali*, ktorí dali síce doviesť a až mnoho vojakov, týchto ale všelikam posťkali a len tam ich nepostavili, kade najatí korteši slobodne mohli sa medzi ľud vdierať a tam ho podľa vôle pokúšať.

Veľmi dobre to vedeli tí páni, že beda bude tomu jejich kortešovi, ktorý dostane sa ľudu do ruky, aj to vedeli, že takáto krádež hlasov zakončí sa bitkou a krve preliatím, predsa kortešovali jednotajne len z tej príčiny, aby kresťanskej ľudovej strane neprijemnosti narobili, bo oni politickú stranu túto pekelnou nenávisťou prenasledujú. Ľudáci sa veru medzi sebou nebili a rozpálili sa len na tých, čo medzi nimi hlasy kradli.

Oni nechcejú ľudovú stranu, ktorá tiež udatne bojovala za slobodu a konštitúciu krajiny, len preto, že je to strana kresťanská, a spriahnu sa preto bár aj s antikristom, len aby túto kresťanskú ľudovú stranu prenasledovať mohli. Ale veď nech si robí čo chce tá hrstka tých židovských liberálov, čo včúľ ohuli bôty neodvislých demokratov. Okres novobaňský bude navždy okresom kresťanskej ľudovej strany!

Voličia novobaňskí, držte sa ľudovej strany a vyvoľte si jednohlasne kandidáta kresťanskej ľudovej strany!

Hrúzovláda v Ružomberku.

«Alkotmány» píše v čísle od 8. apríla: Sdelujú nám z Ružomberku: Neslýchaná vec je, čo ružomerský farár a povestne známy agitátor pánsľavský Andrej Hlinka v Ružomberku svádza. Ponevác spoludržanie uhorského obyvateľstva prekazilo víťazstvo pánsľavov, tento národnostný hrdina deň po deň zavdáva novej príčiny inteligencii ružomerskej ku pohoršeniu. Posledný hrdinský skutok jeho z toho pozostáva, že všestranne cteného a obľúbeného kaplána *Illecko* len preto že je presvedčenia vlasteneckého, samovoľne a neprávne, ani nečakajúc nariadenia svojho biskupa pozbavil dôchodkov a zakročil o jeho preloženie. Hlinka nielen že v «Kat. Novinách» a týmito podobných časopisoch búri ľud proti spolubratom kňazom, lež remeslo toto aj ústne prevádza. Následky toho už sa ukazujú. Ani desať dní tomu, čo podpálili faru farára Kekáta tak, že mu všetko zhorelo; predvečrom zas Zsilla farár hrboltoský a včera zas tamojší rychtár stal sa obetou podpaličov — pri ktorej príležitosti zhorelo osemnásť domov — a to len preto, že gazdovia tejto obce nehlasovali na národnostného kandidáta. Okresné kňazstvo zadalo preto obžalobu u najvyššej vrchnosti cirkevnej. Vzdor tomu národnostní jednotajne vydržiavajú u neho porady, v ktorých kujú plán budúceho jejich pokračovania. Okolité obce vlasteneckého ducha nachodia sa v jednotajnom strachu a strážia vo dne v noci, bo sa podpalačov boja. To rozchýrili totiž všestranne, že všetky obce, ktorých obyvateľstvo je vla-

steneckého ducha rad-radom podpália. — Takto zneje zpráva z Ružomberka. Tie vyšvané košielky sú teda v tuhej robote! Nevyhrňal si darmo rukávy Juriga!

Výsledok volieb.

Pri posledných voľbách vyvolení sú nasledujúci ablegáti kresťanskej ľudovej strany:

Michal Artim (Zboró).

Edmund Beniczky, nový (Rózsahegy). — Koloman Brestyenzsky, nový (Privigye). — Franc Buzáth (Rum).

Ján Csernoch (Szakoleza). — Béla Csitáry, nový (Alsó-Kubin). — Franc Csizmazia (Szempe).

Franc Darányi (Zalabaksa).

Alexander Ernszt, nový (Várna).

Jozef Farkas (Zalaegerszeg). — Otto Förster (Sárvár).

Alexander Giesswein (Magyaróvár).

Emil Gyuriss, nový (Csacza).

Karol Hencz (Lövó). — Dezider Horváth (Vágvecse).

Gróf Ladislav Hunyady, nový (Nagytapolcsány).

G. Jánoky-Madocsányi, nový (Trencsén-Baán).

Alexander Karácsonyi (Aranyos-Maróth). — Pavel Kovács (Érsekújvár).

Ladislav László, nový (Nagy-Iklód).

Gróf Gejza Majláth (Szécsény). — Ladislav Mednyánszky, nový (Illava). — Ján Molnár (Eszterháza).

Béla Nyáry (Alsó-Lendva).

Štefan Rakovszky (Csorna). — Béla Rakovszky, nový (Nyitra-Zsámbokrét).

Alexander Simonyi-Semadam (Németújfalú). — Georg Szmrecsányi (Vágbesztercze).

Štefan Tálos, nový (Nagymarton).

Franc Udvary (Zirc).

Mikuláš Zboray (Marcali). — gróf Aladár Zichy (Nagy-Kanizsa).

Z druhých politických stránok zvolili nasledovne:

240 neodvislých,

66 ústavných,

24 národnostných,

19 mimo strán.

3 demokrati,

1 nová strana (br. Bánffy),

1 zreformovaný socialista.

Náhradná voľba bude v 12. okresoch, nová voľba pre neporiadok bude v 5. okresoch a pre dvojité mandáty prevedie sa voľba v šiestich okresoch.

V novobaňskom okrese (Tekov) voľba prevedie sa dňa 19. mája. **Pozor ľudáci!**

Inštalácia fõišpánov.

Začiatkom mesiaca inštalovali nových fõišpánov, a síce Juliusa Gulnera v Pešti, Juliusa Litsa v Sahách a Dionýsa Bittóva v Prešporke. Ako o tejto poslednej inštalácii z Prešporku píšú, 2. mája predpoludním bola slávnostná sv. omša, po ktorej sa začalo inštaláčné valné shromaždenie. Shromaždenie zahájil Bartolomej Klempa. Medzi stoličnými výborníkami prítomný bol aj minister výučby gróf Albert Apponyi.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

— Počuješ, Jožko, mám ti voľačo povedať — oslovil Lavrinec Cedák svojho syna, keď chcel von z izby vykročiť.

Jožko sa obrátil, zhodil z hlavy širák a zvedavo hľad na svojho otca. Čakal, čo mu povie. Ale Cedák, hoc bolo znať na ňom, že chce voľačo, fažko sa bral do toho. Ako čo by mu bol jazyk zdrevenel.

Jožko chcel mu pomôcť, lebo znovu sa pýtal:

— Čo chcete so mnou?

— Vieš čo, chlape, — počal otec — to som si myslel, keby si si sadol tam pod pec na lavicu, snáď ma lepšie budeš rozumieť.

— Až len to žiadate odo mňa, to ja ľahko urobím — riekol mladík a s tým sadol si na lavicu.

— Tak synku, teraz vyprávajme sa. Ale ako že to mám začať.

— Len od kraja, — odpovedal Jožko.

— Pravda že, poškriabal sa otec za uchom. Vieš... oné... čo hovorí svet?

— Keby ja to vedel, mohol by byť prorokom. Ale povedzte, čo hovorí ten svet?

— Cigáni, veľmi cigáni.

— No, na môj hriešnu, to svet málo vie,

— Synku môj, to cigáni, že ty rád máš Rozálku Vlčeje a že ju, oné...

Otec nepokračoval ďalej, ale meravo hľadel na syna. Ten bol prekvapený, zastavil sa v ňom dych a nevedel slova povedať.

— No, pravda ľžú Iudia, keď to hovoria o tebe? — pýtal sa otec.

Jožko sa trochu zpomätával a volákosi bojzlive vravel:

— No a čo by bolo na tom, keby svet predsa nelhal o tomto?

— Ale čo táraš, synku? Ako by nelhali tí zlí Iudia, keď nikdy nepovedia pravdu. Veď aj to cigánia, že si ty to dievča chceš vziať. Či sú nenie blázni tí, čo o tebe takto klebetia?

— Možno, že neklebetia, ale pravdu hovoria, — odpovedal Jožko.

— Ba kiego befaha! — vykrikol otec. — To by mi bolo treba, aby si si vzal takého žobraka? Čo je na tom dievčati? Nevidalý! Ako si sa mohol len buchnúť do nej? Do jednej hoferky! Takých dostaneš desať na každý prst. A potom do toho aj ja mám právo.

— Snáď mi nedovolíte? — pýtal sa Jožko?

— Veru nie! Bouprissám z toho nič nebude! Žobraka neprijmem do domu, čo by si ty preto hneď aj do sveta odišiel.

— Teda ani vtedy by ste neprivolili k tomu, keby ja preč odišiel?

— Veru nie, — odpovedal otec určite.

— Dobre, — vravel Jožko, potom vzal širák a vysiel von. Prísne slová otcové ho rozčulily a bolo mu do plaču.

Otec hľadel za ním a krútil hlavou.

— Škoda chlapca, — mrmlal pre seba. — Ako ho rád mám a on takú haňbu chce doniesť na mňa. Ale ja to vyčumím z jeho hlavy. Nesmie byť bláznom, veď už nenie chlapec.

Rozmýšľal čo robiť a ako začať? Z hurta nemôže udrieť na syna, lebo by ho rozžialil a ten mohol by vykonať dáku hlúposť. Poznal Jožka. Je dobrý ako kus chleba, ale keď sa zopre, ani päť žandárov s ním neuvládze. Zabrániť mu nemôže, aby chodil za Rozálkou, lebo vtedy chodil by ta jemu na protiveň. Teda len s rozumom, aby aj motyka vystrelila.

Po dlhom hütaní vymyslel čosi. Veď on už mal nevestu pre syna, Katku Bednárech. Pekné a bohaté dievča. Už sa poshovárал so starými a tí radi ju dajú za Jožka. To je už vec, ale na môj pravdu toho žobraka? Ani mysleť! On to potrhá! Natrúbi rozumu Jožkovi do hlavy, ah ho ešte nemá.

Mal Cedák jedného dôverného človeka, bol to Lukáč Strela. Viac bol, ako obyčajný sluha. Pomáhal okolo hospodárstva a okolo domu. Rozumel sa ku všetkému a bol veľmi statočný a spoľahlivý človečisko. Tam býval od viac rokov aj so svojou rodinou. Na dobrú pomoc bol mu jeho syn Filip, ale už dva roky je na vojne.

Cedák teda Strelu zavolať na pomoc.

— Čo píše Filip z vojny? — pýtal sa.

— Ďakujem za opýtanie, chvala Bohu, dobre sa mu vodi. Hej, keby už prišiel! Veľmi mi chýbuje.

— Nebojte sa. O rok budete ho mať už tu, ale potom ho len oženite?

— Ale ja? To by veru čudne vyzeralo, keby mu ja hľadal oddanicu. Nech si hľadá sám! Čo ja viem, ktorá sa mu páči?

— A čo by ste povedali na to, keby som mu ja našiel ženu? — pýtal sa Cedák.

— Až bude súca, nebudem oproti tomu, ba ešte vám aj zaďakujem. Teda len hľadajte.

— Už som aj našiel, — hovoril Cedák.

— Ale kobo, povedzte už. Dnes máte voláke drahé slová, — hovoril Strela.

— Rozálku Vlčeje, — povedal Cedák.

Na tieto slová Strela sa zarazil. Istotne vedel voľačo, veď Jožko rád ho mal. Nepovedal nič, len krútil hlavou.

— Čo, snáď sa vám neľúbi?

— Ako by sa mi neľúbila, aj Filip by bol spokojný s ňou, nuž ale...

— Žiadne ale. Filipko je poriadny suhaj. Vie pracovať, ani Rozálka nenie darehák, tak budú mať dobrý

život. A potom, tu som ja. Nezabudnem na nich. Veľmi mám rád toho chlapca.

— Pokne, pekne gazdíčko môj. Nech vás Boh požehná za to, — vrazil Strela, súc celý dojatý.

— Ja len to žiadam od vás, aby ste rozniesli po dedine, že Rozálka rada má vášho syna, že ho ledva čaká a že mu aj vypisuje. Viete, že môj Jožo sa vláči za tým dievčiskom, to ale ja nechcem. To nenie preňho, vášmu Filipovi ale hodí sa. No teda, chytíte sa na to?

— Ťažko to pôjde, gazdíčko môj. Radšej sa ani nechytím na to, — hovoril Strela.

— Ani tak nie, keď vám rozkážem?

— Vem ho anciáš, keď to musí byť, — odpovedal Lukáč Strela mrzute a s tým odišiel.

*

Jožko práve bol u Vlčkov. Šiel povedať milenke, že aký rozhovor viedol s otcem a že mu zabraňuje, aby si ju vzal.

Rozálka bola zronená.

— Prečo si len chodil k nám, keď si vedel, že tvoj otec budú proti tomu. Ja som len pre chudobného a viem, že Boh drží pre mňa takého. Najlepšie bude, keď viac k nám neprídeš. Na čo by si hneval otca?

Jožko proboval kojiť dievča, ale nešlo mu to, ved jemu viac by sa zišla potecha, ako jej.

— Nehnevaj sa na mňa Rozálka, Boh to všetko na dobré obráti. Maj sa dobre. Nezabudni ma. Vzal klobúk a odišiel.

Bol veľmi zarmútený a nevedel čo má robiť. Mal plnú hlavu myšlienok.

Ako tak kráča, stretne ho starý Strela.

— Čo ti je Jožko? Tak vyzeráš, ako čo by si bol sto zlatých ztratil, — hovoril Strela.

— Hej, strýko, každý máme svoje starosti, ja tak, ako aj vy.

— Pravdu máš synku. Mojou najväčšou starostou je, aby Filipa dostal domov.

— A potom?

— Ožením ho. Poznáš Rozálku Vlčkej? Tú som mu vybral.

Do Jožka ako čo by boli strelili. Ved on o tom ešte dosiaľ nič nepočul. Hybaj, rozbehnul sa a cválal nazpät k Rozálke.

— Pre Pána Boha, čo sa ti stalo — pýta sa ho nastrošené dievča.

— Ešte sa pýtaš? Patrí sa to mňa takto klamať? Teda za Filipa Strelu sa vydáš? Ledva čakáš naňho.

— Ale čo to hovoríš Jožko? Koľko razy som ti povedala, že len teba ľúbim.

Jožko neveril jej a podozrive hľadel na ňu.

— Oklamala si ma. Nech Ťa Boh požehná za to — povedal smutným hlasom a odišiel.

(Pokračovanie nasleduje.)

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. Dľa dosavádnych ustálení jeho veličenstvo cieľom zahájenia snemu príde do Budapešti dňa 19. t. m. a zostane tu do 22. t. m. Vtedy kráľ odcestuje do Brucku cieľom prehladnutia tamojšieho vojenského tábora. 25. mája jeho veličenstvo vráti sa do Viedne, kde 30. t. m. bude držať prehliadku nad vojenskými čatami. 1. júna kráľ príde opäť do Budapešti a tu sa pobaví desať dní; 11. júna odcestuje zpät do Viedne, kde 12. júna z príležitosti sviatku Božieho tela dľa zvyku zúčastní sa na procesii. Z príležitosti pobytu kráľa v Budapešti v budínskej kráľovskej palote budú dva večierky a štyri dvorné obedy.

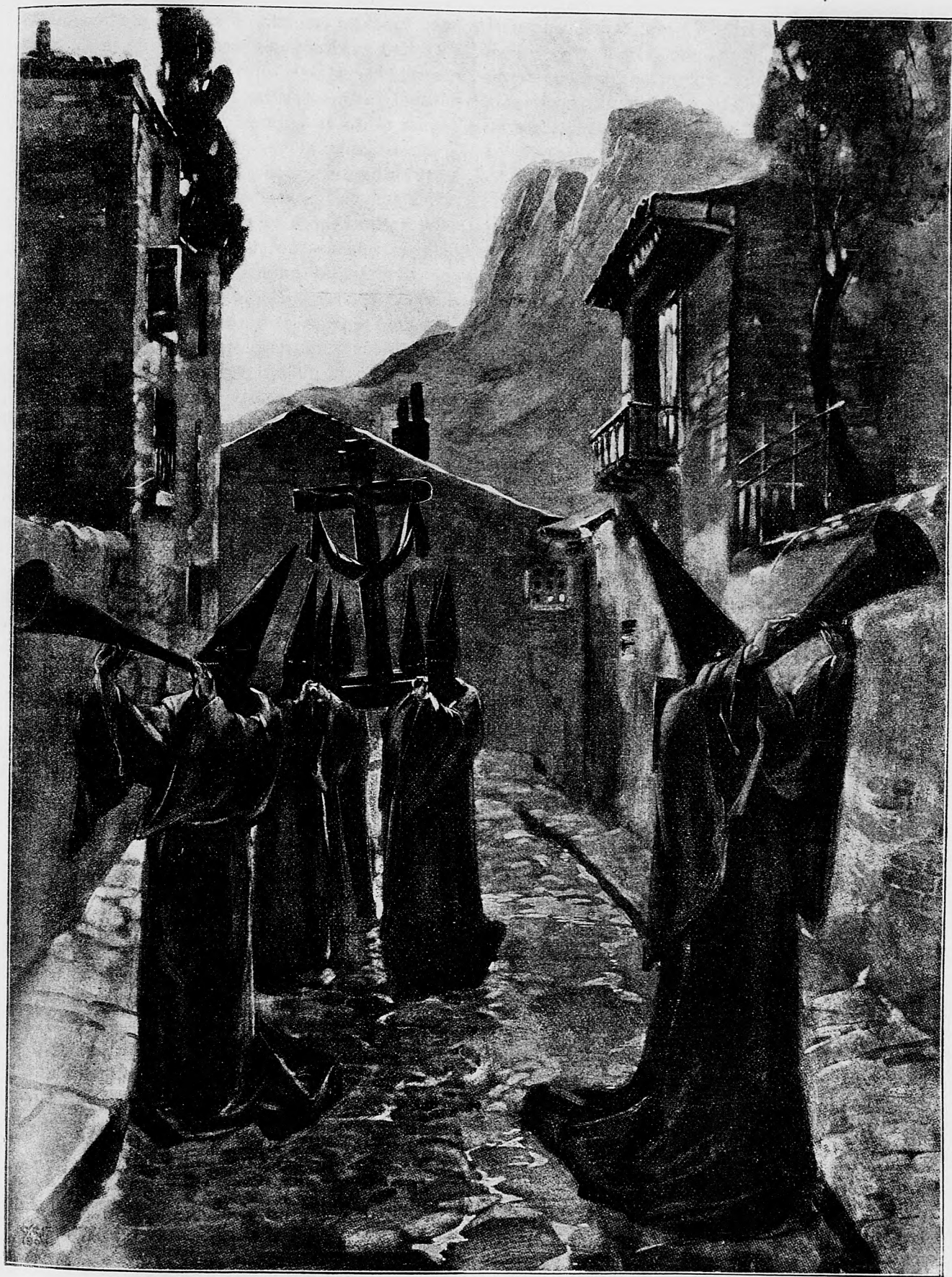
Dedič trónu v Uhorsku. Korunný princ Franc Ferdinand tieto dni prišiel do obce Berzencze (st. Somogy), kde ako hosť grófa Tasilu Festeticha šiel na postriežku. Hneď prvý deň zastrelil viac srncov. Na polovke prítomní boli početní členovia uhorskej a rakúskej aristokracie.

Panovník Nikita vo Viedni. Jeho veličenstvo kráľ minulé dni na poľudnie navštívil v hoteli Bristol černo-horského panovníka Nikitu, ktorý sa bavil vo Viedni. Kráľa uvítal dedič černo-horského trónu knieža Danilo a zaviedol ho do komnat, kde bol panovník Nikita so svojou manželkou a viac členov panovníckej rodiny. Panovníci sa veľmi vlúdne uvítali. Jeho veličenstvo spytovaval sa panovníka Nikitu, že ako sa cíti a že dokiaľ sa mieni pobaviť vo Viedni. Kráľ bol u panovníka za štvrt hodiny, potom sa odobral a odišiel.

Nový predseda administratívneho súdu. Jeho veličenstvo kráľ za predsedu administratívneho súdu vymenoval bývalého ministra osvety Júliusa Wlassicsa. Nový predseda vo štvrtok predpoludním v plenárnom zasadnutí administratívneho súdu složil úradnú prisahu.

Sprisahanie proti anglickému kráľovi. Z Londýna sdeľujú, že v Neapoli polícia prišla na to, že proti anglickému kráľovi Edvardovi mienili spáchať útok. Posavád zatkli sedem ľudí, ktorých upodozrievajú, že sa sprisahali proti kráľovi Edvardovi. Anglický kráľ došiel do Neapolu na jachte Albert and Victoria a i býval na svojej lodke, ktorú polícia deň i noc strážila. Tieto dni zbadali jedon malý čln, ktorý šiel ku lodke anglického kráľa. Na člne bolo viac ľudí, z ktorých piati boli odení do šiat plavcov a títo veslovali a dvaja zdali sa byť robotníkmi, ktorí ustavične dávali pozor na loď. Polícia všetkých sedem ľudí zatkla a zistila, že dvaja z nich sú nebezpeční anarchisti.

Nový nadžupan. Za nového fõispána báč-bodrogskej stolice a mesta Zomboru vymenovaný je Karol Fernbach, býv. vyslanec.

Španielska veľkopiatočková «nemá processia».

Napadnutý rakúsko-uhorský hlavný konsul. Z Varšavy oznamujú, že v deň 1. mája z príležitosti demonštrácie robotníkov vojaci a policajti zavreli viac ulíc. Keď popoludní o 5. hod. rakúskouhorský hlavný konsul Štefan Ugron chcel prejsť cez kordon na druhú stranu ulice, jedon vojak ho napadol a kolbou pušky ho viacrás uderil. Ugron sa obrátil na jedného dôstojníka, tento ho ale hrubianskymi slovami odpravil a hovoril, že on sa nemôže miešať do konsulovej záležitosti. Ugron na to šiel k hlavnému gubernátorovi Skálonovi, ktorému predniesol svoju žalobu.

Zhorelo dieťa. V obci Sívár (st. šarišská) hrozným spôsobom sišla zo sveta dcérka gazdu Jána Magyariho. Dievčatko vyliezlo na voz, ktorý bol naložený slamou a pravdepodobne ihralo sa so zápalkami. Slama sa odrazu chytila a pokým dievčatku pribehli na pomoc, zhorelo na uhol.

Tlačiareň v studni. V Tiflisi (Rusko) na dvore jedneho domu našli jednu studňu, z ktorej jedna tajná choďba viedla do jednej podzemnej miestnosti, kde objavili tajnú tlačiareň, všelijaké prístroje a 15 funtov dynamitu. Na dvore našli tri hotové bomby. Päťadvadsať osôb zatkli.

Otvorenie zahradníckej výstavy. Jarnú výstavu Krajinského zahradníckeho spolku dňa 6. mája predpoludním otvorili v prítomnosti arcikniežaťa Jozefa a jeho manželky arcikňažny Augusty. Kniežací pár uvítal predsedu zahradníckeho spolku Gustáv Emich. Arciknieža na pozdravujúce slová odvetil, že sa veľmi teší, že môže vidieť vývin zahradníctva vlasti uhorskej a vyslovil za okázalé uvítanie svoju úprimnú vďaku. Zatým si kniežací pár obzrel výstavu.

Ukradnuté veci v kniežacom kaštieli. Sdelujú, že v kaštieli kniežaťa Wredoho v Basedorfe našla polícia veľké množstvo ukradnutých vecí, ktoré pochádzajú z rozličných popredných hotelov. Zo strieborných predmetov monogrammy sú soškriabané rašplou. V skryňach našli veľa strieborných mís, táciek, kávových lyžičiek a kanvičiek na mlieko. Jedna časť striebra pochádza z parížskeho hotela d'Orsay, druhá časť však z berlínskych hotelov Kaiserhof a Palasthotel. Strieborné predmety odviezli na súd v bednách a v košoch. Že ako sa dostaly strieborné veci do kaštiela kniežacieho páru, to posavád nevedeli zistiť. Súd ešte nenariadil zatknúť kniežací pár. Má sa za to, že kniežací pár trpí na kleptomaniu.

Krádež vo viedeňskom museume. Vo Viedni pred niekoľkými dňami jedna ženská prišla ku jednému zlatníkovi a ponukla mu, aby kúpil jednu pravú perlu. O

malú chvíľu prišiel ku tomu istými zlatníkovi jeden mužský, ktorý chcel predať zase drahokamy. Zlatník hneď tušil, že mužský a ženská predávajú ukradnuté veci. Keď na druhý deň ženská opäť prišla ku klenótnikovi a chcela mu znova predať perlu, klenótnik jej povedal, aby si prišla nasledovný deň pre peniaze. Ženská skutočne aj prišla a zlatník jej vyplatil peniaze. V tom okamihu ale vošiel do obchodu jeden policajt, ktorý sa zdržoval v susednej izbe a ženskú zatkol. Na policii ženská vyznala, že je manželkou istého viedeňského hostínského a že drahokamy ako i perly ukradli z jedného viedeňského musea.

Usmrtil ho bubon. Z Trenčína píšu, že jedon melčický sedliak prišiel so svojim chorým nemluvniatkom do Trenčína k lekárovi. Ponevác sa skoro odbavil a musel čakať na vlak, šiel do mestského parku, aby počul vojenskú hudbu. S nemluvniatkom v náručí stal si ku vojenskému bubeníkovi a keď bubeník celou silou uderil na bubon, dieťa sa striaslo a o chvíľu zomrelo.

Ktorého dvakrát pochovali. Z Levoče píšu: Podivný prípad udal sa tieto dni v Levoči na pohrabe jedného vojaka. Do vojenskej nemocnice minulé dni prijali jedného obecného vojaka zo 67. pešieho pluku v Igllove, ktorý bol zapísaný za rímsko-katolika. Vojak zomrel a pochovali ho dľa obradov katolíckej cirkve. Jeden prítomný pokrevný vojaka tvrdil, že zosnulý bol evanjelikom a to i dokázal. Na to na evanjelickom cintoríne vykopali napochytre hrob a vojenský oddiel s rakvou z katolíckeho cintora siel do evanjelického cintorína, kde vojaka po druhýraz pochovali dľa obradov evanjelickej cirkve.

Útok bombou. Z Moskvy oznamujú, že dňa 7. mája popoludní o 1. hodine spáchali útok na hlavného gubernátora Dubasova, keď tento šiel z Uspenského kostola do svojho palácu. Dubasov ranený bol na nohe. Jeho adjutant a jedon strážnik zomreli. Krem toho aj zpomedzi obecnstva boli viacerí ranení. Utočník, ktorý údajne tiež zomrel, mal na sebe vojenskú dôstojnícku rovnošatu. Palác hlavného gubernátora stráži vojsko.

Pravota proti Gorkijmu. Z Petrohradu oznamujú, že proti Maximovi Gorkijovi zaviedli novšiu pravotu. Gorkija totiž obviňujú, že z cudzozemska rozduchoval ruský revolučný pohyb

Zdravotný stav Franca Kossutha. V zdravotnom stave ministra obchodu Franca Kossutha nenastalo zmeny. Kossuth predbežne musí ležať v posteli. Zpomedzi navštevovateľov, ktorí sa dopytujú o zdravotnom stave Kossutha, nikoho nepustia ku chorému.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoľuje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

Chýry zo Spiša. V Kežmarku dňa 14. apríla zomrel tamojší hlavný mestský notár Arpád Scholez v 41. roku života svojho. — V Levoči úradne zavreli kostol minoritov, lebo je sklepenie veľmi popukané. — V Illasovcák pri Novej Vsi dňa 17. apríla jeden dom so stodolou zhorel. — 18 haligovských gazdov a dvaja židia kúpili za 77.000 korún tú čiastku bývalého grécko-katolíckeho prešovského biskupského majetku, ktorá sa nachodí v lechnickom chotári a obnáša 585 jutár. Pekne je to, len škoda, že aj dvoch a ešte vynikavých židov majú medzi sebou. Nech len teraz tí gazdovia pozorujú, aby sa im niečo neprihodilo.

Tragédia loďného kapitána. Z Benátok sdeľujú, že parolod Aretuza dostala sa tieto dni v jednej lagune mesta na zátoň. Kapitán lode, istý Bartola nevedel vyslobodiť loď a preto sa zastrelil.

Zemetrasenie. Z Veľkého Váradu pišu, že na viacerých miestach stolice biharskej minulého týždňa bolo prudké zemetrasenie, ktoré nahnalo obyvateľstvu veľa strachu. V niektorých obciach, menovite v Székelyhide, v Köbökute bolo citiť otrasy zeme, ktoré sa trirazy opakovali. Obyvateľstvo prežilo hrozné chvíle. V obci Székelyhid farár Július Szebeni odbavoval práve služby Božie, keď sa zemetrasenie opakovalo. Veriaci so strachom utekali. Steny chrámu sa popukaly. V kostole v obci Szentgót slúžil omšu biskup Fraknoi, keď sa zem začala otriasať. Biskup, aby uspokojil veriacich, vo vrúnej modlitbe prosil Všemohúceho, aby zachránil veriacich od nebezpečia. Prv než by sa bola zem zatriasla, bolo počuť podzemný hrmot.

Oheň v srbskej snemovni. Z Belehradu sdeľujú, že v budove skupštiny pre krátky zátvor elektrického vodítka vypukol oheň, ktorý ale rýchle pribehnuvší hasičia zavčas udušili. Škoda je nepatrná.

Týfus v San-Francisku. Zo San-Franciska sdeľujú, že pre vlhké počasie vypukne týfus. Byty a potravné články veľmi zdrazely.

Duby váľajúci chorý. Ku zvláštnemu chorému privolali v piatok na úsvite dobrovoľných ochrancov. Konduktor Ladislav Nagy na nádraží na Angyalfölde počas služby dostal krče, následkom ktorých ustavične váľal duby. Dobrovoľní ochrancí však nevedeli utíšiť boľosti chorého a preto ho zaviezli do Rochusovej nemocnice. Nešťastný človek aj na voze mal krče. V Rochusovej nemocnici za dve hodiny sa váľal po zemi, konečne na smrť unávený klesol na zem a len horko-ťažko ho vedeli vzkriesiť ku povedomiu. Železničiara opatrujú teraz v Rochusovej nemocnici.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Valné shromaždenie Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska vydržiava sa dňa 16. a 17. mája v hlavnom meste vo veľkej dvorane Spolku Sväto Štefanského (VIII., Szentkirályi-utca 28.). V shromaždeniach týchto víteční rečníci a učenci držia prednášky o vážnych otázkach spoločenských. K vlastnému poučeniu a povzbudeniu ku shromaždeniu tomuto nech dostaví sa čo možno čím viacej katolíkov.

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

Z prednášky Michala Róthy, tit. kanonika a kis-lódskeho dekana dňa 27. júna r. 1905. vo Veszpríme držanej.

Chcete vedieť, čo nás pohlo k založeniu pomocných spolkov našich? Pevná vôľa, že žiť chceme, pretože u nás panujúci liberalizmus hrozil nám tým nebezpečím, že všetko utratíme a ostaneme žobrákmi, Hlúpe zákony, ktoré vlády liberálne na národ nasilily, vydali ľud úžernikom. Tie liberálne vlády s jejich zákonami vykopyali hrob národu. Nebolo dosť, že do pohybu prišli všetci handári a krémári židovskí a vrhli sa na ľud sťa hladní vlci a osadili sa v zemanských kúriach, lež pečeňu, ktorú naši liberálni štatníci prichystali, zaňuchali aj rumunskí a ruskí židáci, schopili batohy a prišli k nám zrať pečeňu, t. j. lúpežiť, zdierať, klamať a otrovu merať. Nedali milosti nikomu. Ozobráčili veľkostatkárov, zemanov a remeselníkov práve tak, ako aj roľníkov a chudobných hofferov. Všade upotreby tie isté hnusné prostriedky, ktoré statočný človek opovrhne. S najväčšou lstivosťou obsnivali ľud a vohnali ich do dlžoby. Vždy oni, kazári boli veriteľmi a že na aké úroky dávali požičku, o tom svedčí ich bohatstvo, ktoré za tak krátky čas nazbýjali. Takto sa rodili u nás židovskí millionári a takto sa množili zobráci z tých kresťanov, ktorých predkovia vydržiavali krajinu. Toto bol výsledok liberálneho hospodárenia a výsledok tých zákonov, ktoré židáci radili liberálnym vládam. Týmto sa zasialo semeno všeobecnej nespokojnosti a núdze. To rozmnožilo počet tej chudoby, ktorú teraz dostala pod vládu židovská socialdemokracia. použijúc ju k tomu, aby stroskotala trón kráľov, križ Spasiteľov a aby ona dostala do ruky panovanie nad krajinou. A špinavé lúpežníctvo nielen na Hornom Uhorsku prevádzali dovandrovaní kazári, ale aj na Dolniakoch a tak aj v Malom Lóde, kde som roku 1874. farárom zostal a toto skúsil.

S najväčším bôľom myslím na pomery, ktoré som tam našiel. Nebudem ich obširnejšie opisovať, len to spomeniem, že úžerníci držali ľud môj v moci. Videli som obligácie na 24 percentov vystavené. Jedon sedliak platil na poltreť roka 70 zlatých interessu od 150 zl. Neraz

som rozmýšľal, ako by som vyslobodil ľud môj z otroctva úžerníkov. Aj som sa rozprával o tom s občanmi, počuli ma radi, ale nerobili nič. Báli sa povstať oproti tým, ktorí mali ich v moci. A smutné pomery tieto trvali dvanásť rokov. Potom už aj nad Kis-Lódou počalo svať. Totižto bolo čuť, že cicavci mojich farníkov chystajú sa preč, pretože nemali už čo koristiť. Povstal hluč. Ľud sa nalakal, čo bude, keď židáci udrú naň, pýtajúce dlh a bežal ku mne, ako keby ja bol býval jeho pokladníkom. Pane, pomôžte nám, lebo zahynieme, bedákali utisnutí dlžníci.

Židáci naskutku odišli z Kis-Lódu, ale namiesto nich privandrovalo k nám šťastie a božské požehnanie. Nastal u nás nový život. Založili sme úverkový spolok dľa týchto pravidiel (štatútov): Údom môže byť každý kresťanský obyvateľ. Môže sa prihlásiť alebo vystúpiť zo spolku kedy chce. Platíť môže týždenne od desať krajcárov do desať zlatých a keď zlatovky nevládze, môže zostúpiť k šestáku. Ak by pre nemoc alebo pre zlý výrobok nemohol platíť takse po nedeľkách, to nič norobí, môže dlhovať aj za mesiac, lebo interes od zameškaných poplatkov len od siestej nedele bude musieť platíť. Požičku len úd dostane, najviac na 6 percentov. Koľko kto vplatil, toľkú dostane požičku na knižočku, za vyššie požičky musia káventi ručiť. Pri vystavení dlžného listu len desať krajcárov útrat má stránka.

Spolok do roka dva razy dá účty zo šafárenia, a síce koncom júna a decembra, vtedy sa podelí medzi údov čistý výnos z interessov a pripíše sa do knižočiek k poplatkom ako kapitál. Padne na každú zlatku dva aj pol krajciara čistého osohu. Čo zostane nazvyš, dodá sa k základine, ba ak je možno, dáme z toho volačo škole, čo árendu, pretože tam je miestnosť nášho spolku. Riaditelia (správcovia) zprvoti zdarma konali svoju prácu a len v posledných rokoch dostali chatrný plat, takže všetky výdavky neprevýšili 300 korún.

V prvú nedeľu prihlásilo sa 53 údov, v druhú nedeľu 11 a tak každý týždeň prihudlo ich. O krátky čas sossbieralo sa ich 300. Vplatené peniaze ale rástly z 10 tisíc korún na 40 tisíc, na 60 tisíc korún. S tymito peniazmi vyplatili moji ľudia nebezpečné dlžoby svoje a tak oslobodili sa tých tiarch, ktoré ich tak veľmi tlačily. A pri tom všetkom peniaze spolkové jednak rástli, lebo prišli k nám aj obyvatelia susedných obcí a tak jak rozvodnená rieka množil sa majetok spolku, ktorý údovia ustavične upotrebili k tomu, aby sebe pomohli. Dnes už má spolok náš tisíc údov a ani nechcem, aby ich viac bolo, pretože spolok jeden človek riadi, čo je veru taká práca, ktorá prevyšuje silu ľudskú. Posledný polrok sme zavrely s 263.836 korunami, čo je veru veľký majetok. Takto buľú z korún státisíce. A majetok náš očividome rastie a z nášho chatrného spolku zostala opravdová ľudová banka, ktorej dobročinnosť tisíce a tisíce chudobných cíti.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

DOPISY.

Velké Topolčany.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kreštane».

Radosti plnú udalosť uverejňujem, že totižto u nás vyhrala ľudová strana proti židovskému liberalizmu, ktorého kandidátom bol egersegský sedliak Jožo Hrošo. Gróf Hunyady dostal 1100 hlasov, Jožo Hrošo ale len 420. Ponevác táto voľba bola zápasom židovstva s kresťanstvom, nečudujeme sa nad tým, že kresťanskí páni sa sjednotili s duchovenstvom a ľudom, a tak sme ukázali židom, že nás nemajú všetkých vo vrecku. Z farárov nás nepodporovali Holadi, Hajniš, Rosival a Ján Vida, za ktorého sme pri poslednej voľbe tak veľa pracovali a vystáli. No aj medzi kresťanskou intelligenciou daktorí pracovali proti nám, ako: lovásovská Siebertka, preseranský Tompa, čakajovský Rolfes, rypnianský Pecháč, Várady a Rolfes. Títo so židmi držali; teraz ale po tej špatnej porážke tak sa haňbia, že majú taký krivý nos, ako tí, s ktorými držali. Veľmi špatne to bolo od pana Vidu, že v našom okrese dobre známeho pána dekana dra Jozefa Jandu dal čo pansláva do židovských novin. Pán Vida musí byť zatemneného rozumu tak, že ani pochopu nemá o tom, čo je to ten panslavismus. Boh ho osviete. Naozaj nemôžeme ani vysloviť a opísať tú preveľkú radosť, ktorá naplňuje srdce každého poriadneho kresťana teraz u nás. Židia sa len ochuňajú; ich nos je celkom kosáku podobný; gamba nadutá. Ľad je už prelomený; právo volebné bude čo chvíľa rozšírené, budúcnosť je naša. Jožo Hrušo ale už viac nesadne židom na lep; rozmnožil si dlžobu, haňbu si zadovážil. Každý hovorí, že tak mu treba, pretože on i doposiaľ bol kortešom židovských liberálov. Škoda, že sa najde kresťan, ktorý sa dá tak za opicu spraviť. Daj nám Boh vytrvanlivosti, aby sme nenechali smiešnu menšinu nad sebou panovať. S Bohom.

Starý Mišo, krajčír.

***

Rastočno.

Pochválen Pán Ježíš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kreštane».

Mnoho razy som čítal v «Kreštane» o konzume. Chvala Bohu, už my Rastočania máme takýto, akožto filiálku handlovského konzumu, ktorý vedie pán Vilhelm Amon, lekárnik. — Naši ľudia veľmi sa zaujali za vec, mnohí podpísali akcie, a teraz, keď je už sklep otvorený,

každý z nás s radosťou ukazuje naň a cíti istú hrdosť, že je to aj jeho. Židáci sa veru naľakali tejto našej pevnosti a neviem, či Spitz nezuteká. Veď už má dosť. My ale kresťania nekupujme nikde inde, len v našom sklepe, lebo čím väčší odbyť, tým väčší osoh a to je naše. Pri tejto príležitosti vyzývam celú čaušanskú dolinu, aby krajanovia moji pána Amona, handlovského apatekára, napomáhali, je on človek statočný, priateľský a tuhý ľudák. Videli sme ho kortešovať za pána Brestyenzského a on sám viedol 220 Handlovcov na voľbu do Prievidze. Sláva buď mu za to!

Velice sa tešíme, že sme pri voľbe tak utešene vyhrali a s tým liberálov zahaňbili. Doktorí z nich aj chrenovského pána farára nahovárali, aby vystúpil oproti pánu Brestyenskému, lenže pán farár je človek statočný a dobrý ľudák. Abeug všetci liberáli!

J. Čvíčala.

***

Prievidzský okres.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom oblúbenom «Kresťane».

S veľkou radosťou dávam na vedomie vám a všetkým kresťanským ľudákom, že sme dňa 2. mája jednohlasne vyvolili za krajinárskeho ablegáta pána Kolomana Brestyenzského, a tak zmyli sme špinu z nášho okresu, ktorú na ňom liberáli lanského roku nechali. My napred sme vedeli, že liberáli sa neopovážia postaviť protikandidáta nášmu milovanému Brestenskému, hoc koľko behali hore-dolu a hľadali dakoho s hrubým pugylárom. No takéhoto nenašli, ale nedalo im to pokoja, aby náš pán Brestyenzsky, ktorého oni nenávidia, ktorého by snáď zo sveta zniesli a do ktorého sa toľko razy nestatočne zaprelí: jednohlasne bol vyvolený. Najmä škrela to židov, ktorí boja sa kresťanskej strany, trápilo to aj tých kortešov, ktorým laňajšia voľba hodne doniesla do kešene. Po dlhom hľadaní dopratali do okresu istého Jána Kocsnera a kandidovali ho ako Kossuthistu. Smiešna komédia. Naši liberáli, ktorí oslavovali Kristóffyho a jeho kráľov. kommissára Csillaghyho; ktorí ustavične ministrovali okolo vlády a ktorí ani nevedia inými byť, len žido-liberálmi a nepriateľmi koalície: vydajú sa zrazu za Kossuthistov. Mysleli, že dostanú od grófa Pálffyho, akožto tunajšieho zemepána kopu peňazí, s ktorými zakročif môžu oproti pánu Brestyenzskému. No zle pochodili, lebo čakany pugylár neprišiel a tak milí Kossuthisti zamrzli a ich kandidát ušiel bez toho, žeby sa bol kde ukázal a čo len jednu zástavku vystrčil. Po tomto my sme zostali jedinými pánmí okresu. Aj sme zriadili takú voľbu, akú sme sami chceli, aj volebná komissia bola podľa našej chuti. Nebolo v nej ani jedného liberála, všetko ľudáci. Nie tak, ako vlani, keď nám föispán poslal najvybijanejších liberálov. Hoc vedeli sme, že bude jednohlasná voľba, ale zato prišli sme všetci do Prievidze a bolo nás vyše tisíc. Každý sa pýtal, kde sú tí liberáli, ktorí lanského roku toľko sloпали a viskali? Neukázal sa ani jedon, lebo ich nezakúpili ako baranov. Mnohí prešli k nám, aby uko-

jili svoje svedomie. Len aby aj na budúce s nami takto držali.

Každá obec pod vedením svojho duchovného a so svojou hudbou prišla ku voľbe. Velkomožný predseda voľby pán Tivadar Mozér, prievidzský farár o pol desiatej vyhlásili pána Brestyenzského za ablegáta a stá hrdiel volalo mu na slávu. Pán ablegát s radosťou prijal čistý mandát od komissie, ktorá prisahu svoju verne zadržala. Aj nám voličom zaľakovali za vernosť a lásku, sľubujúc, že nás všemožne budú brániť a zastupovať. V tom my ani nepochybujeme, veď pána ablegáta od malička známe, vieme o jeho добрote a ľudskosti a budeme na tom, aby až do smrti boli našim ablegátom. Lud takýchto zástupcov potrebuje, a nie všeliakých falošných Kossuthistov a darebákov. Po vyhlásení ablegáta nastala radosť, veselé výkriky, ľudia sa objímali, že zvíťazili, s čím povýsili miláčka svojho, hudby na všetky strany sa ozývaly, ba ešte aj vojaci dávali biele — naše — perá za čapice a vesele tancovali. To, čo po tomto nasledovalo, to nebola voľba, lež tanečná zábava. Este aj nebe zaplakalo od radosťi, lež naši aj v daždi sa vrtili, potom však utiahli sa pod strechu a zabávali sa až do rána.

Dal by Boh, aby od veľku všade boly také pekné voľby, ako bola naša. Prajeme zo srdca nášmu milému pánu ablegátovi, aby ho Boh živil v dobrom zdraví a bol mu na pomoci. Nech žije náš ablegát pán Koloman Brestyenzsky!

Volič.

***

Varín, v Trenčianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kresťane».

Nie som v stave opisať tú veľkú oduševnenosť a tú srdečnú radosť voličov ľudovej strany okresu varínskeho, keď pri voľbe ablegátskej dňa 30. apríla bežiaceho roku vyhláseno bolo, že náš vrele milovaný ľudový kandidát pán dr. Alexander Ernszt za ablegáta ľudovej strany jednohlasne zvolený je. Verte mi, ctení čitatelia a priatelia nášho oblúbeného «Kresťana», že to bol deň víťazstva nášho. Tu sa dosvedčilo, čo znamenajú voľby slobodné a ku ktorej strane je oddaný dobrý ľud náš slovenský; tu sa jedon druhému neznámi voličia objímali jako bratia jednej matky, tešiac sa jedon s druhým, že po toľkom trápnom bojovaní svitnul radostný deň víťazstva ľudovej strany. Sláva všetkým duchovným otcem okresu tohoto, ktorí verne a smele doviedli svojich voličov k zástave pána dr. Alexandra Ernsta, tohoto vznešeného muža, ktorý je ozaj ľudský a priateľský. On ľud slovenský miluje a verne ho v každom ohľade zastupovať bude. My úplnú úfnosť v ňom skladáme a presvedčení sme, že sa v ňom nesklameme. Jeho život je čistý a účinkovanie jeho horlivé. Nehľadá slávu svoju, ale blahobyť ľudu. Nekáže to, čo nenie pravda, ale poučuje ľud k dobrému, aby bol verný ku kráľovi a k vlasti svojej uhorskej, aby žil vo svornosti a v láske s bratmi, či s Maďarmi alebo Nemcami, veď sme všetci deti jednej matky, totižto kra-

jiny uhorskej. A táto milá vlasť naša jednako sa o nás stará, jednako nás miluje, jednaku slobodu a jednake práva nám udeľuje. Nenie teda príčiny k nespokojnosti, ktorú len buričia a nepriatelia vlasti našej ohlasujú, roztrúsujú a tým pokoj rušia.

Sláva všetkým voličom, ktorí verní zostali k ľudovej strane, lebo ukázali svetu a liberálom, že jakého sú presvedčenia a že sú presvedčení o tom, že len skrze kresťanskú ľudovú stranu môžu v útrapách svojich obľahčenie obsahnuť.

Sláva nášmu vřemilovanému ľudovému ablegátovi dr. Alexandrovi Ernštovi, že prišiel do nášho okresu, lebo len on môže byť ten, ktorý sa bude usilovať, aby nielen u svojich voličov, ale i u inšieho smýšľania ľudí všeobecnú uznanlivosť a z nej pochádzajúcu lásku sebe vydobil. Nech žije ľudová strana! Nech žije náš ľudový ablegát dr. Alexander Ernšt! Nazdar! *Kozák.*

***

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Cteným voličom ľudovej strany volebného okresu sabinovského.

Krajinská kresťanská ľudová strana nižšie podpísaného poctila tým, aby pri minulých voľbách v sabinovskom okrese ablegátske kandidátstvo prijal.

Kandidáciu som nehladal a pre okres náš som dvoch cudzích síce, ale dosť známych pánov odporúčal. Poneváž ale centrálna direkcia ľudovej strany do nášho okresu cudzieho muža nechcela poslať, kandidáciu s porozumením okresných kňazov ľudovej strany našej som teda ja prijal a všetky ku voľbe potrebné prípravy z mojej strany porobil.

Medzi tým od centrálnej direkcie dostal som list, že by som sa do boja len na ten pád pustil, *keď všetci okresní kňazi bez výnimky budú ma podporovať*; poneváž ale — bohužiaľ — s tým som sa chváliť nemohol, totižto *väčšia čiastka okresných kňazov ma podporovať nechcela*, preto od kandidácie musel som odstúpiť.

Ale Pán Boh časom všetko môže na dobre ľudovej strany obrátiť a jest úfnosť, že to aj napravi a onedlho budú viať zástavy kresťanskej ľudovej strany aj v našom okrese!

Prosím teda ctených voličov ľudovej strany, aby trpezlivi boli a stále vytrvali vo svojom predsavzatí a presvedčení ľudáckom.

Nech žije kresťanská ľudová strana! S Bohom!

V Szinye, dňa 6. mája 1906.

Ján Kurimszky, farár a bývalý kandidát.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasit s touto stranou!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vycrcvnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 15'85-17'25, peštianska K 15'30-16'90, belehradská K. 15'95-16'90, banátska (76 kilogramová) K. 15'95-16'75. — Raž: K. 13'40-13'75. — Jačmeň na krm K. 14'50-15'40. — Ovos: prvotriedny 16'20-17'40, druhotriedny 16'90-17'20. — Kukurica: K. 13'55-13'65. Repica: K. 27'90-28'10. — Proso: K. 16'00-18'00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26'80	25'80	24'60	23'60	22'60	21'60	19'60
			č.	7	7½	8	
			K.	17'60	15'60	12'00	

Otruby: K. 10'60, hrubé K. 10'20.

Zemiaky: ružové K. 06'00-07'00, žlté K. 04'80-6'00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 110·00 do 128·00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 25·00—26·00, tmavý K. 21·00—23·00, drobný K. 25·00—27·00, tarkavý K. 22·00. *Hrach*: K. 23·00—26·00 — *Šošovica* veľká čistá K. 64·00 88·00 — *Konopné semä*: K. 30·00—33·00. — *Lanové semä*: prima K. 18·00—19·00. — *Rasca*: K. 70·00—71·00. — *Mak*: sivý K. 63·00—64·00, modrý K. 66·00—67·00. — *Ladník*: K. 14·00 do 15·00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 68·00—69·00, kockový K. 70·00—70·50, kandis biely K. 81·50, zltý K. 67·50—68·00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K. 47·50, fiumánsky White-Star (***) K 43·00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 24·00—25·00, slavonský (1905) K. 28·00—29·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50·50 do 54·00 srbské (120—80 kus.) K. 32·50—33·75.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140·00 do 141·00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 4 kusova K. 120·00—121·00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 141·50 do 142·50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barrel 41·50—42·00.

Zdá sa, že v domácnostach celkom prestaly choroby odkedy

„Ceres“ potravnú masť potrebujú

Chori na žalúdok, na zlatú žilu lakšej znášajú jedlá „CERES“ potravnou masťou pripravované, ako jedlá s inou masťou.

GEORG SCHICHT „CERES“ potravnéj masť trieda, AUSSIG E/m.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnohokrát zklamany hospodár. Na toto odpovedáme dla našo presvedčenia: **najlepšia kosa na svete je General Dewett kanonovej ocele kosa**

Ohranná známka.

Ktora sa shotovuje zo zvláštnéj kanonovej ocele z miešanim najšlachetnejších kovov složenej a odborne uneleckym spôsobom dvojnásobne stúženej, tak že vlastnosť vytralovst jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs toboto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy potážnym dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtov. útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové útraty a pripojuje jednu kosu na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zo skusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosmiami jedna je nie zlá.)

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov môže sa kosiť po jednom ostrení, jedno kovanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasíela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

Pri General Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewetta z kanonovej ocele a sme o tom presvedčení, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbirnatelia objednavatetov maju zvláštné vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove. Cenník nech si každý na dopisničke pýta. Ceny General Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

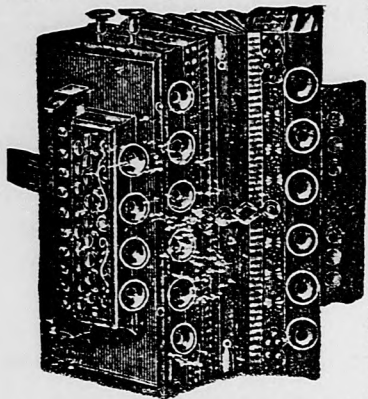
Diadal nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlopsia 20 kr. Zvláštna novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kri Britva diamantovej ocele so zarukou pat rokov 1 zl. 50 kr. Pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.

30 dni k pokusu

dla podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierečkou moje:

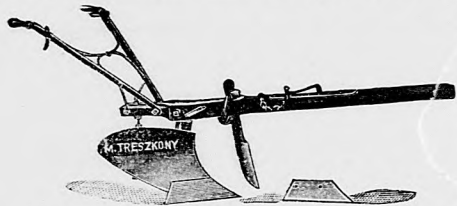

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované spirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, duplované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dlá mojho cennika. Moje harmoniky neňi sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dôroby. čo prosim do povahy vziať. Ziadne riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozposiela špočtovou dobierečkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNES KONRAD Brůx 1544. (Cechy.)

Veľky cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadost' zdarma a franko.

Páni hospodári!

ako: mláťačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atď. — Cenníky zašlem na žiadost' zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Tí páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNES KONRAD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRŮX No. 1233. (Cesko.)

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu vodu na zuby**. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 303

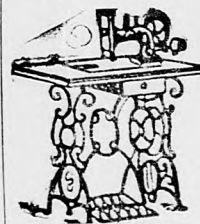

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierečkou franco; zamenenie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Šijáce Stroje.

Velmi dokonalé-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 312 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každemudarmo.

Dôležité! Nepréhľadnéte!
Každý muž učini svojej žene radosť, keď kúpi **sukne lodenové**

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od **60 65. 70** kr. s dobierečkou posielam
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v **LISKU** p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu Vzorčky zdarma a franko!

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cnyrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u. bolenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je **Kráľovský-Balsam**, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej flašky 2 kor. 65 hal.; 3 flašky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobierečkou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Budapešti v lekárni **Jozefa Török, Király-u. 12.**; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice **hajduság masť na fuzy**, ktorou v najkratčyrna sa možú tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobierečkou. 285

Ruský plúcník

je nejlepší na svete!

Okamžité uľevenie

pri nemociach plúc, katarhu plúc, astma, ľažkom dýchaní a bolesťach v krku všetkého druhu. Pite len dve šialčky denne a poviete si

Ze som to už prvej nevedel

1 baliček 2 koruny. 3 ballčky počínajúc vyplatene zasielam
Lekárnik K. R. Fassmann, Királyhida Uhry.

Oznamy prijíma

≡ administracia ≡

Krestan

≡ BUDAPEST ≡

Szentkirályi-u. 28.